

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Denne driftsform resulterer i en ringe individuel økonomisk gevinst, og biavlerne kan næppe forventes at have tilstrækkelig kapacitet til uden offentlig støtte at varetage kontrollen med skadegørere. Mens hele samfundet drager gevinst af biernes bestøvning, og landbrugs- og gartnerierhvervet i særdeleshed drager nytte af afgrødernes bestøvning, honoreres den enkelte biavler ikke for bestøvningen af den vilde flora og kun for en lille del af afgrødebestøvningen efter private aftaler.

Det eksisterende system fungerer i et bredt samarbejde mellem de offentlige myndigheder, biavlerforeningerne samt det landsdækkende netværk af offentligt honorerede bisygdomsinspektører og frivillige kyndige biavlere. Aktiviteterne består bl.a. i kurser, uddannelse, sygdomsberedskab og sygdomsbekæmpelse. Det vurderes som en styrke, at biavl på denne vis er bredt forankret i lokalområderne.

I det lovforberedende arbejde har frivillighedsaspektet spillet en væsentlig rolle i vurderingen af behovene for en bred offentlig registrering, offentliggørelse etc. Hovedkonklusionerne har været, at der i højere grad er et behov for præcisering og synliggørelse af de forskellige snitflader, for eksempel mellem det offentlige myndighedsberedskabs rolle og det frivillige engagement, end der er behov for en bredere offentlig tilrettelæggelse af alle aktiviteter. Den store spredning i avlernes bifamilieantal har understreget fordelene ved denne fremgangsmåde, hvilket også er blevet bekræftet gennem drøftelserne med biavlerorganisationerne. I stedet er der i lovforslaget skabt nogle overordnede rammer med bemyndigelse til at gribe ind i særligt påkrævede situationer, herunder ved en behovsrelateret og konkret registrering af biavlere og placering af bifamilier. Her tænkes særligt på et pludseligt angreb af skadegørere eller forekomst af nye invasive arter i Danmark, som kan true bestanden af bier, f.eks. som følge af klimatiske ændringer.

3.1. Biavlens betydning

Biavl er i Danmark et frit erhverv og kan udøves af enhver, der ønsker det, uden at der stilles særlige krav til uddannelsesmæssig baggrund eller lignende.

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Det anslås, at der i dag er ca. 4.000 biavlere med tilsammen ca. 150.000 bifamilier. Størstedelen er hobby-biavlere, der repræsenterer et bredt udsnit af befolkningen, ca. 700 er deltidsbiavlere (momsregistrerede), mens ca. 100 er professionelle fuldtidsbiavlere,

der har størstedelen af indtægten fra biavl. Det anslås, at der er ca. 30 dronningeavlere, der producerer dronninger med henblik på salg.

Den væsentligste indtægt ved biavl er salg af honning. Der produceres i Danmark årligt ca. 2.500 tons honning til en anslået værdi af ca. 50 mio. kr. Erhvervsbiavlens anslås til at stå for halvdelen af den samlede honningproduktion.

Biavlerne har endvidere i begrænset omfang mulighed for indtægter fra udstationering af bier til bestøvning, ligesom der er indtægtsmuligheder fra handel med udstyr og produkter i relation til biavl.

I tilknytning til biavl er der i Danmark enkelte småindustrier, som fremstiller materiel til biavl eller aftager dens produkter.

I en udredning fra EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter i 1994 (Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (1994) KOM(94)0256-C4-0108/94, 13pp) blev det anslået, at honningbier varetager 90 pct. af insektbestøvningen for ca. 80.000 plantearter. Honningbiens relative betydning for bestøvning af den vilde flora er voksende i takt med, at antallet af vilde, bestøvende insekter i naturen bliver mindre.

I Danmark er insektbestøvning afgørende for udbyttet ved kløverfrøavl og frugt- og bæravl, men også for raps har insektbestøvningen en vis betydning. Især honningbier er effektive i denne bestøvning, dog bidrager også vilde insekter.

Omfanget og værdien af honningbiers bestøvning af afgrøder og vilde planter er vanskeligt at estimere. EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter anslået ovennævnte udredning, at værdien af honningbiers afgrødebestøvning i EU gennemsnitligt er 30-50 gange større end værdien af den producerede honning. Lægges denne vurdering til grund, vil det for Danmark betyde en bestøvningsværdi på mellem 1,5 mia. kr. og 2,5 mia. kr. årligt for honningbier alene.

Et dansk skøn fra 1995 (Egil Holm, Lærebog i biavl) anslår værdien af insektbestøvning af afgrøder i Danmark til 0,5 mia. kr. årligt. En engelsk udredning fra 2001 (Temple et al (2001) Economic policy evaluation of DEFRA's Bee Health Programme. Adas Consultants Ltd., UK) anslår værdien af afgrødebestøvning til ca. 15 gange honningværdien. Overført til danske forhold svarer det til en værdi af afgrødebestøvning på 0,75 mia. kr. årligt.

Der er såvel biologiske som økonomiske årsager til estimaternes forskellighed. Vurderingen af honningbiers andel af den samlede insektbestøvning varierer, ligesom honning- og afgrødepriser og afgrødernes